

Flaubert'in son güzü, son hüznü...

Goncourt Ödülü sahibi Fransız yazar Alexandre Postel, 'Flaubert'in Bir Sonbaharında'nda depresyondaki Gustave Flaubert'in 1875 sonbaharında Concarneau'daki tatilinde tereddütlerini ve melankolisini geride bırakıp yazma tutkusunu yeniden kazanmasının efsanevi hikâyesini anlatıyor.

ERHAN TEKLEN
erhan.tekten@gmail.com

Gustave Flaubert, 1875 sonbaharında Concarneau'da depresyondan kurtuldu. 'Madam Bovary' ve 'Duygusal Eğitim'in yazarı 53 yaşındaki Mösyö Flaubert, yaşadığı kederi bir yana bırakıp yazma tutkusunu yeniden kazandı. Flaubert'in iyileşmesinin somut kanıtı ise edebiyat eleştirmenlerinin oybirliğiyle bir başyapıt olarak selamladığı 'Üç Öykü' kitabını 1877'de yayımlamasıydı. **Flaubert, aslında hayatını kendinden ve yazar olarak yeteneklerinden şüphe ederek geçirmiş, neredeyse kronikleşen sinir krizleri, kendinden nefret etme dönemleri yaşamıştı.** Son seferde annesi ile yakın arkadaşının ölümünün üzüntüsüne boğulmuş, mali yönden çöküntüye uğramış ve 'Le Tentation de Saint Antoine' romanının başarısızlığının ardından yazamayacağına inanmıştı. Ama yazdı. O sonbahardan sonra kışa değil, bahara kavuştu. İlk romanı 'Un Homme Effaced' ile **Goncourt Ödülü'nü alan Alexandre Postel, dördüncü romanı 'Flaubert'in Bir Sonbaharında' yazarın iki ay kaldığı Concarneau'da yaşadıklarını mercek altına alıyor.** Postel, Flaubert'in hayatının az bilinen ama en önemli bölümünün keşfine çıkıyor.

Flaubert, mali açıdan çok kötü durumda. Kedere boğulduğu zamanlar... Birakın yazmayı, artık uyuyamıyor bile. Dünya edebiyatının en önemli realist yazarı her şeye ağlıyor. Kuşkusuz depresyonda. Ömrünün 30 yılını geçirdiği ve ona rahat geçinebileceği bir gelir sağlayan çiftlik satılmak üzere. Kendisini yazmaya vermekten başka bir çaresi de yok. Flaubert, zihnini boşaltmak için 'Madam Bovary'yi kurgulamaya başladığı Mısır'ı değil, Concarneau'yu seçiyor. Alexandre Postel, bu noktadan sonra kurgusal dokümantasyonuna başlıyor. "Concarneau'ya varırken, Flaubert uykusuzluk ve açlıktan yorgun düşmüştü." Flaubert'in Deauville'den buraya gelene

kadarki zorlu yolculuğunu aktaran Postel, kitabın ilk sayfasından itibaren onun ruhunun derinliklerine iniyor. Neden Concarneau'yu tercih ettiği meselesi üzerine kafa yoruyor Postel. Flaubert'in Concarneau'da deniz biyolojisi istasyonu yöneten biliminsanı Georges Pouchet'yi tercih ettiğini söylüyor. En başta denizde yüzmek Flaubert'in sınırlarını yatıştırıyor. Pouchet ile birlikte banyo yapıyor, yürüyor, deniz ürünleri ziyafetleri çekiyorlar. Daha sonra Pouchet'nin arkadaşı Doğa Tarihi Müzesi Müdürü Pennetier de onlara katılıyor. Flaubert, akvaryumda kabuğunu değiştirirken gördüğü istakoz gibi olmak isteyerek iyileşmenin sinyallerini veriyor.

Alexandre Postel, bize edebi yaratımın büyüleyici manzarasını sunuyor. Deneme ve yanılmayla her kelimenin tek tek tartıldığı mükemmel bir cümlelerin nasıl detaylandırıldığını gösteriyor. "Yalnızca sanat tıpkı kalp gibi atan, ağız dolusu kana bulanmış bu cümlelerle hayatın damarlarında nabız gibi ritim tutan çelişkilerinin şiddetini ve dönüşümlerin gizemini dile getirebilir."

Flaubert'in bir estetiği, bir yazma etiği vardır. Kesin, neşterle yontulmuş gibi cümleler ister. Üslubunun güzelliğini sağlamak için elinde kalem, kendinin sonsuz işkencelerine maruz kalır. **Postel de Flaubertvari anlatımının içine etten ve kemikten capcanlı bir Flaubert koymayı başarıyor. Yetenekli genç yazar tüm empatisi, hassasiyetiyle büyüleyici bir roman ortaya koyuyor.** Evet, orada, tam karşımızda Mösyö Flaubert hiç olmadığı kadar meraklı, duyarlı, mizah dolu, fikirleri ve ruhu özgürleşmiş şekilde duruyor. ■

FLAUBERT'İN BİR SONBAHARI

Alexandre Postel
Çeviren: Zeynep Büşra
Bölükbaşı
Yapı Kredi Yayınları,
2022
104 sayfa, 22 TL.